

סיכום וקיצור

מהתוועדות יו"ד שבט תשל"ה

קיצור זה נועד להקל על התלמידים שי' לעקוב אחר השיחה, ופשוט שהוא כולל רק חלק מהענינים המדוברים, בדרך אפשר וללא אחריות כלל וכלל, ושגיאות מי יבין.

שיחה א:

מה זרעו בחיים אף הוא בחיים

שהי' בבחי' "מחי' חיים", ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" (גם בעוה"ז).

ואדרבה – אמיתת ענין ההסתלקות אינה "סילוק" אלא גילוי אור נעלה ביותר ובלתי מוגבל כו' (שנסתלקה הגבלת הגוף) – נתינת כח להמשיך בשליחותו בהפצת היהדות, ובאופן ד"ויקרא שם בשם ה' אֵל עולם" (ש"אל" ו"עולם" הם מציאות אחת, כי מציאות העולם תלוי בו), שעי"ז נשפע "חיות" וקיום בעולם. ותכלית השלימות בכ"ז – ביאת משיח.

סיכום: ענין ההתוועדות – אחדות ו"שלום". לכאורה"ז בסתירה לענין הסתלקות הצדיק שנפסקת פעולתו להוסיף שלום בעולם. והמענה: הסתלקות ענינה גילוי נעלה יותר, כי דוקא לאחר ההסתלקות ישנה נתינת כח להמשיך פעולתו ולהיות כמותו בשלימות, ו"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

שיחה ב:

תפקיד כל אדם להשפיע סביבו

תפקיד איש ישראל – לפעול על גם העולם, כפס"ד הרמב"ם שע"י מצוה גורם

מעלת ההתכנסות יחד (ובכוונה אחת) – אחדות, ובפרט בעניני תורה ש"ניתנה לעשות שלום בעולם", ולהיותה "תורת אמת" – ה"ז שלום אמיתי ובר קיימא.

לכאור' – סיבת ההתוועדות היא בענין הפוך, שהרי כש"צדיק נפטר מן העולם" נפסקת ה"טובה באה לעולם" שעל ידו (כדברי הגמ' בסיום סנהדרין), שהו"ע "טוב לשמים וטוב לבריות" (שלום)? ועוד זאת: ענין ההתוועדות הוא תוספת חיות דוקא, "מחי' חיים" (היפך ענין ההסתלקות)?

והמענה: אמיתת ענין הצדיק הוא שפועל על אחרים לילך בדרכו הוא (דרך ה"צדק") – שישפיעו אף הם על אחרים ענין התורה והשלום, "מחי' חיים" ("טופח ע"מ להטפוח"). ואבן הבוחן ע"ז (גילוי ענין זה) הוא דוקא לאחר ההסתלקות, כי קודם לזה יתכן שהנהגת תלמידיו היא רק מפני יראתו כו' ולא שנעשו באמת כמותו, ודוקא לאחר ההסתלקות ישנה הוכחה

ישועה והצלה בעולם כו'. ולכאו' אי"מ – היאך יתכן שהאדם מוסיף שלימות בעולם שנברא ע"י הקב"ה (כשאלת טורנוסרופוס – ב"ב י, א).

והמענה: הקב"ה רצה שהעולם ייעשה "גן" (כמבואר במאמר דיום ההילולא), ורצונו שלאדם יהא חלק בזה, "לעבדה ולשמרה". ומובן, שעבודה זו – לשנות מציאות העולם ("אתהפכא חשוכא לנהורא כו'") ולכובשה ("מלאו את הארץ וכבשוה") – כרוכה בביעה ("אדם לעמל יולד"), ובשביל זה האדם צ"ל בבחי' "מלך" ונשיא המשפיע (וכובש) על רבים.

וכמה דרגות ושלבים בזה (התורה "כללות ופרטות נאמרה") – שכל אחד צ"ל מלך ונשיא על מה שניתן בידו ע"י הקב"ה:

בתחילה (כשנעשה ברמצוה) עליו להיות "מלך" על "עיר קטנה – זה הגוף", ולאח"ז מתעלה להיות "מלך" ונשיא על משפחתו (ובמילא, צריך "להתעלות" מהדאגה לעניניו הפרטיים, כי "יחיד ורבים הלכה כרבים"), ולאח"ז – על קבוצה גדולה יותר וכו' (וכהסדר ב"משטר המדינה", שישנה התאחדות כו"כ יחידים בכל שכונה ב"קלאב" וכיו"ב, ואח"כ מתאחדים נציגי כל השכונות לקבוצה גדולה יותר וכו' וכו').

וכאשר מתעלה להיות משפיע לקבוצה גדולה יותר – צריך להתעלות מהדאגה לקבוצה שלמטה הימנה (וסוכ"ס עי"ז תהי' תועלת גם לקבוצה הקטנה כו'). וההתעלות משלב לשלב כרוכה בקושי

ויגיעה כו', אבל ישנו ע"ז סייעתא דשמיא – כי "אפי' ריש גרוגותא משמיא קא ממנו לי" (ב"ב צא, ב).

וכהנהגת בעל ההילולא: בתחילה הי' ממונה על חוג מצומצם כו', ולאחרי שנעשה נשיא חסידות חב"ד – ויתר על תועלת הפרט לטובת כללות עניני חב"ד, ולאח"ז (מפני צורך השעה) נעשה נשיא ומנהיג כללות ישראל ועסק בעניני כלל ישראל (יסוד חדרים וכו', אף שע"ז הקדיש מזמנו בעניני חסידות וקבלה כו').

ותכלית הכל – גילוי מלכותו של הקב"ה בכל העולם, "דירה לו ית' בתחתונים".

סיכום: תפקיד האדם להשפיע על העולם ולתקנו. ככל שגודל מעמדו – צריך להגדיל השפעתו על סביבה גדולה יותר, כהנהגת בעל ההילולא.

שיחה ג:

"שלום אכסניא"

נהוג לדבר "בשלום אכסניא", "דרשו את שלום העיר והתפללו בעדה". ובנדו"ד – הן בנוגע להעבר: "הכרת תודה" על סיוע מדינה זו לבעל ההילולא בהצלחת הגשמת ממאסר (ובהמשך לזה – בביאתו לכאן והסתדרותו כאן כו'), שהיתה גם הצלה רוחנית ל"כל אשר בשם ישראל יכונה" (כמכתבו הידוע); והן בנוגע להעתיד ("והתפללו") – להמשיך הסיוע בעניני תומ"צ.

[לכאו' – היאך יתכן "להציל" עניני תומ"צ, אשר "כה דברי כאש" ואין יכולת

כוונת חוקה זו נגד "רוחם" של מייסדי המדינה, כנ"ל (אלא פירושה שאין להכריח אחרים בענייני דת או שלא להעדיף אמונה זו על אחרת כו'), שהרי חוקה זו נכתבה בשביל אנשי המדינה, ולא שאנשי המדינה קיימים בשביל חוקה זו... ולא יתכן שהמדינה תתמוך בכל ענין – מלבד החינוך לכך ש"יש בעלה בית לבירה זו" ואין העולם "הפקר" ("דושאנגל")!

אלא, יש לחנך מקטנות להשקפת עולם זו, אשר כל הנהגת האדם צ"ל בהתאם לרצון בורא עולם ומנהיגו. וכפי שראו בדור האחרון, שמבלי הקדמת האמונה ד"אנכי ה' אלקיך" ("אשר הוצאתיך מארץ מצרים" והציל מייסדי מדינה זו בברחם מפני הרדיפות במדינות אחרות כו') – יכול השכל לנטות מדרך הישר גם בעניני "לא תרצח" ו"לא תגנוב".

וזה שאין הדבר מתלבש ב"גוף" האותיות דחוקת היסוד – הרי (א) כמה דרכים לפעול בזה מבלי להכנס לשקו"ט זו ומבלי להזקק ל"בית משפט העליון" כו', (ב) ועיקר – נוסח החוקה נכתב לפני מאות שנים, כשעדיין לא היתה בעולם ה"מחלה" דאלו האומרים "אין שם אלוהים" ח"ו (וכמו ברפואה, שאין שייך עתה להשתמש רק בתרופות שהיו מועילות למחלות העבר).

ובנוגע לזה שהדבר נגד דעת קבוצה מסוימת במדינה זו – הרי כמדובר לעיל (שיחה ב) – טובת כללות המדינה גוברת על קבוצה מסוימת, ועוד זאת שסוכ"ס ע"ז תבוא תועלת גם להם.

"לנגוע" בהן? אלא, שרצון הקב"ה הוא שהאדם יתעסק בתומ"צ – ילמד תורה ויקיים מצוות. ולכן – ע"י ההצלה הנ"ל והמצב דמנוחת הגוף והנפש – נעשה תוספת עילוי ועומק בתורה (כדברי הרמב"ם בכמה מקומות), ובמילא – גם במצוות (כי "תלמוד מביא לידי מעשה").

וביחוד – בנוגע לזה שנבחר לעמוד בראש המדינה כו', אשר (למרות השקו"ט וההגבלות בנוגע ל"ברכת המלך" בנדר"ד, הרי) בידו ישנה ההשפעה על ענינים חשובים הנוגעים לבני במדינה זו, ולבני באה"ק. ולכן, כפי המסורת והמנהג ובהמשך להנ"ל – ישנה ה"זכות" לצפות ממנו (בנוסף להודאה על העבר כו', כנ"ל) שיוסיף בכל זה "ביתר שאת וביתר עז" (ועל אף הקשיים כו', הרי "אדם לעמל יולד" והכוחות ע"ז ניתנו מלמעלה):

(א) "המפורסמות אי"צ ראי", שמייסדי מדינה זו באו לכאן מתוך אמונה בבורא עולם וע"י נסים מלמעלה כו', וברוח זו יסדו מדינה זו. ועל כן מובן שמתפקיד המדינה (והעומד בראשה) לסייע בחיזוק ופרסום האמונה בה' (ובפרט במוסדות חינוך), כהנהגת אברהם – "ויקרא שם בשם ה' אֵל עולם", ודלא כטעות האומרים שיש להתבודד בזה כ"א לעצמו כו', ואדרבה – בהשגחה העליונה ניתנה למדינה זו היכולת להשפיע על כל העולם בזה.

ובנוגע להשקו"ט שעירוב עיני דת בבתי ספר וכיו"ב הוא נגד "חוקת היסוד" ("קאנסטיטושן") – בודאי שלא היתה

ויושר (ז' מצוות בני נח, יסודות חיי חברת בני אדם) בנוגע לאומות העולם.

ובהמשך לזה – בנוגע לכל הסניפים שהקים נשיא דורנו בכמה מחוזים ("סטייט'ס") במדינה זו, שעל הנהגת המקום (אשר כמה מנציגיהם נוכחים כאן) להמשיך ולסייע בהפצת צדק ויושר כו', ועוד זאת – לעורר ולדרוש מהשלוחים דנשיא דורנו הנמצאים שם להוסיף בכל פעולותיהם, "מי שיש לו מנה רוצה מאתים".

סיכום: תודה על העבר – סיוע מדינה זו לבעל ההילולא בגשמיות וברוחניות. ותפילה על להבא – שימשיכו לסייע בחיזוק עניני תומ"צ – אמונה בבורא עולם, ב"רוח" מסידי המדינה; בפעולות להצלת שאר בני מדינה ההיא; בתמיכה באה"ק המחזקת את השלום בעולם. הוספה בכל הנ"ל – בנוגע לעיר זו, ושאר מחוזי המדינה – לחזק הפעולות דהפצת צדק ויושר כו'.

שיחה ד

"כל ישראל מלכים הם"

דובר לעיל (שיחה ב) שכל אחד מישראל צריך לנהוג כ"מלך" על מנת לכבוש ה"עיר קטנה – זה הגוף" מידי ה"מלך זקן וכסיל – זה יצר הרע" (כדברי הגמ' בנדרים לב, ב), כי כיבוש מידי מלך הוא דוקא ע"י מלך (גדול הימנו). והכח לזה – "כל ישראל בני מלכים הם" (שבת קכח, א), היינו, שזהו מצד היותם "בנים אתם לה" אשר מצד זה "יורשים" ענין המלכות. ואף שלכאור' כאשר יש בנים רבים למלך זקוקים למשיחה ובחירה כו'

ב) כשם שפעלו הצלת בעל ההילולא ממדינה ההיא, יש לפעול "מאחורי הפרגוד" (אבל – בתוקף המתאים) להציל ולפתוח שערי המדינה ההיא עבור רבים מישראל. והובטחנו – "יגעת ומצאת תאמין" (שנוסף ע"ז שכלל שכלי הוא בנוגע לכל דבר, בודאי שכ"ה בענין השייך לבנ"י).

ג) כשם שע"ע ראו בפועל שקול מדינה זו נשמע ומתקבל בכל העולם כו', וע"י תמיכה בממון ובנשק באה"ק גרמו להצלה גדולה – יש לקוות שיוסיפו בזה בנתינת "נשק" בריבוי דוקא. וע"י יתוסף בענין השלום בכל העולם, כיון שכאשר הנשק מצוי בידי עם ישראל שענינו שלום (כנ"ל, שהתורה ניתנה "לעשות שלום בעולם") תפול "אימתה ופחד" על כל האומות הרוצים במלחמה (העלולה לסכן את כל העולם), ובמילא יקויים "פדה בשלום נפשי" מידי אלו אשר "בקרב היו עמדי".

וכנ"ל, מיסודות מדינה זו – האמונה בבורא עולם ובתורתו ("בייבל"), אשר בה מבואר שנתן את אה"ק ב"ברית עולם" לבני ישראל.

...

כיון ש"עניי עירך קודמין" ו"אדם קרוב אצל עצמו" – יש להוסיף בכהנ"ל בנוגע לעיר זו, שבה דר נשיא דורנו וקיבל סיוע כו' מהנהגת העיר (וכנ"ל – נוסף על ההודאה על העבר, יש להתפלל בנוגע להעתיד): יצליח הקב"ה עיר זו בהשכנת שלום ושלחה כו', ובהפצת צדק ויושר – עניני יהדות בנוגע לבנ"י, ועניני צדק

— בנדוד נאמר "בני בכורי ישראל", היינו שכל אחד כבן יחיד (וכדברי הבעש"ט בזה).

לכאורה אינו מובן — איך שייך ענין ה"ירושה" ח"ו בנוגע להקב"ה (שנצחי הוא ולמעלה לגמרי מגדר הזמן, עד שאפי' ה' "ואתה הוא ושנותין לא יתמו" — השולל ענין הזמן — הוא רק בשם המושאל, כמבואר בתשובת הרשב"א)?

והמענה: בנוגע לקנין התורה בישראל מצינו אשר מלבד היותה בגדר "מתנה יש לך בבית גנזך", ה"ה ירושה — "מורשה קהילת יעקב". ועד"ז בנוגע לארץ ישראל — שנמנתה במדרש (ילקוט שמעוני תורה רמז תתלז) ביחד עם תורה ("ג' דברים, תורה וארץ ישראל כו'"): מלבד היותה בגדר "מתנה", ה"ה בגדר "ירושה" ג"כ, כמבואר בגמרא (ע"ז נג, ב) הנפק"מ מזה להלכה. והנה, אין הפירוש ד"ירושה" בנוגע לא"י שזוהי ירושה מהאבות, אלא אף "ירושה" דכאו"א מהקב"ה. ועד"ז מובן בנוגע לענין "בני מלכים" הנ"ל, ששייך בזה ענין ה"ירושה" בנוגע להקב"ה.

וענין נוסף בכל זה:

בנוגע לתורה מצינו גדר שלישי — "מצאיה" ע"י הלימוד דאיש ישראל עצמו ("יגעת ומצאת"), "שאניה ירושה לך". ועד"ז בנוגע לה"ברית" דנתינת ארץ ישראל לישראל — שגם עתה ישנה "ברית" ("ברית עולם") באופן ישיר בין כל אחד מישראל והקב"ה (ולא רק ירושה מאברהם שעמו נכרתה הברית) על א"י. וראי' לזה: חיוב ברכת המזון הוא מצד ענין "ברית וארץ" (היינו, ברית מילה

והברית על ארץ ישראל — ראה ברכות מח, ב ואילך), ואעפ"כ ישנו חילוק בחיובה בין אנשים לנשים. והנה, אילו הי' ענין "ארץ" רק מצד הברית דאברהם, הי' צ"ל חיובה בשוה גם לנשים מצד ענין ה"ארץ" שבה, שהרי בענין זה (הירושה מאברהם) שוים אנשים לנשים (אף שב"מילה" אינם שוים). ומוכח, שהברית על הארץ היא עם כל אחד מישראל באופן פרטי.

ועד"ז בענין ה"מלכות" דכל אחד מישראל — שאינו רק בירושה ("בני מלכים"), אלא — כדאיתא בתקוני זהר "כל ישראל מלכים הם". ויש לבאר המקור לזה ע"פ נגלה (ע"ד הסיפור עם אדה"ז שבנוסף למקור הענין ד"בלא דו"ר לא פרחא לעילא" בתקו"ז, הביא ע"ז מקור מנגלה — מדברי הגמרא (פסחים נ, ב): "כתיב כי גדל עד שמים חסדך וכתיב כי גדל מעל שמים חסדך, הא כיצד, כאן בעושין לשמה וכאן בעושין שלא לשמה"):

איתא בגמרא (גיטין סב, א) — "רבנן איקרו מלכים כו' דכתיב בי מלכים ימלוכו", היינו שע"י לימוד התורה ("בי") נעשה מלך. וע"פ פס"ד הרמב"ם דכל איש מישראל בכל מעמד ומצב שהוא מחוייב בת"ת, והרי "איני מבקש אלא לפי כוחי" — נמצא, שבכח כ"א מישראל להיות "מלך" ע"י התורה. והן אמת שבנוגע לפסקי דינים ושאלות פרטיות כו' צ"ל דוקא ע"י סמיכה, אבל — בנוגע לשש מצוות העקריות (חובת הלבבות) שנמנו בס' החינוך, ודאי שזהו בכח דכל אחד ע"י התורה.

והנה, ענינן של ו' מצוות הנ"ל הוא — כהרמז שהובא בספרים (שנתקבלו בכל

תפוצות ישראל כו') – "שש ערי מקלט" (ואי"ז רמז סתם, אלא קשר בתוכן הענין) – שעל ידם ניצול מ"גואל הדם" דקאי על היצה"ר ("שופך דם האדם"), כדברי הגמ' (ב"ב טז, א) – "הוא שטן הוא יצה"ר הוא מלאך המוות". ונמצא, שבנדוד"ד – שהאדם צ"ל "מלך" על מנת לכבוש ה"עיר קטנה" מידי "מלך זקן וכסיל" – זה יצה"ר" (כנ"ל) – הנה בכח כל אחד מישראל להיות "מלך".

סיכום: כל אחד מישראל "בן מלך" – שיוורש ענין המלוכה מהקב"ה, כדי לנצח ה"מלך זקן וכסיל"; "ירושה" מהקב"ה – ע"ד מה שמצינו בנוגע לתורה וארץ ישראל; ענין נוסף – שכ"א מישראל "מלך" בעצמו (ולא רק בירושה), ומקורו בנגלה – "מאן מלכי רבנן", ובכח כל אחד מישראל ללמוד תורה כו'; עי"ז נעשה "מלך" לנצח היצה"ר.

• • •

ועי' נצחון היצ"ט נהפך האדם מ"עיר קטנה" ל"עיר גדולה" – כדברי הגמ' (מגילה כז, א): "מאי דכתיב כו' בית גדול כו', רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, חד אמר מקום שמגדלין בו תורה, וחד אמר מקום שמגדלין בו תפלה" – שאי"ז מחלוקת אלא "מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי" – דבענין התורה והתפלה ה"ה "מלך" גדול יותר (הכובש את ה"עיר קטנה" מידי המלך הקטן הימנו, כנ"ל). להיותו בביטול יותר להקב"ה:

עי' תורה – כנ"ל בענין "מאן מלכי רבנן". וזהו שמצינו ד"יהושפט מלך יהודה כשהי' רואה תלמיד חכם הי' עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו רבי רבי מרי מרי כו'" (כתובות קג, ב), היינו שגם בענין "מלך" גופא ישנה הנהגה

מיוחדת כאשר קשור הדבר ל"תורה" – לימוד תורה בביטול כו' ובלא "גסות הרוח" (כביאור אדה"ז בלקו"ת שיתכן לימוד התורה ב"גסות הרוח", כי פי' "גסות הרוח" הוא שיש לו "רוח" אלא שזהו בגסות כו', ומזה בא ל"גסות הרוח" כפשוטה).

ועי' תפלה – מצינו (ברכות לד, ב) הנהגה מיוחדת בעת התפלה בנוגע למלך: "המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף" (ואין זה רק דין, אלא סיפור המציאות, שלגודל ביטולו אינו יכול לזקוף), אף שבשאר אנשים – "זוקף בשם" ואי"צ לכרוע בכל הברכה (היינו שגם זה נחשב "כעבדא קמי' מרי").

וטעם הדבר – דבנוגע לעניני תומ"צ נפעל שינוי וביטול בכל ענין המלכות, וכדברי הגמ' (סוטה מא, ב) בנוגע לאגריפס המלך שעמד בקריאת פרשת המלך בביהמ"ק, אף ש"מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול" – ד"מצוה שאני". ועי' ביטול זה – נפעל תוקף וגדלות בכל ענין המלכות, כי עי' ביטולו להקב"ה מקבל התוקף דהקב"ה (בי מלכים ימלוכו), ויכול להנהיג עניני המדינה ("אשר יוציאם ואשר יביאם") ד"עיר קטנה" – נצחון היצה"ר. וזהו "אמר מלכא עקר טורא", שבוה נרמז לדברי הגמרא (סוכה נב, ב) "יצר הרע כו' נדמה להם כהר".

וביטול זה נמשך גם לבני המדינה, וכביאור הצ"צ במצות מינוי מלך – ששמואל לא רצה למנות מלך לישראל – אף שציווי הוא בתורה, "שום תשים עליך מלך" – כיון שעיקר תפקיד המלך הוא

(לא במה שבקשו משמואל מלך שינהיגם בגשמיות כו', אלא) להמשיך בהעם ביטול להקב"ה. וזהו אמיתת ענין "שום תשים עליך מלך – שתהא אימתו עליך". ועוד מבואר, שפנימיות ענין "שום תשים עליך מלך" הוא במצות ציצית (שהיא כללות המצוות, "וזכרתם את כל מצוות ה'", שפורס על עצמו "פריסו דמלכא". והשייכות לענין המלכות – ד"תכלת דומה לרקיע כו' לכסא הכבוד", כמש"נ במלכות שלמה "וישב שלמה על כסא ה'").

ומצד ביטול זה – ענין כל המצוות הוא בשוה, ואין חלוקה ד"קלה ו"חמורה" (ועונש ודין פרטי לכל עבירה – דיני ממונות בשלשה כו' בכ"ג כו' ע"א כו'), "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה", כי אף שע"פ תורה נק' "קלה וחמורה" – זהו מצד גדרי סנהדרין ודינים וכו', ולכן כאשר שלמה "בקש כו' לדון כו' שלא בעדים" – "יצתה בת קול ואמרה כו' על פי שנים עדים כו'" (ר"ה כא, ב), כיון שעשה זאת בתור שופט ודיין ולא בתור מלך כו'; אבל מצד גדר המלך (ובהוראת שעה) – כל המצוות הם גזירות המלך, והעובר עליהן מורד במלך, ועונשו אחד – אפי' "מאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו'" בטלה מציאותו (התלוי במלך).

ותוקף זה במצוות מלך הוא מצד התורה, שתוקפה דוקא מצד הקב"ה (כי כל המציאות היא מצד "מצוי ראשון", כדברי הרמב"ם) – שכל התורה כלולה בדיבור ראשון שנאמר ע"י הקב"ה (כמ"ש באזהרת רס"ג, והובא בפרש"י עה"ת). ולכן כ' הרמב"ם שהכופר בתורה מן השמים – כפר ב"עיקר", ד"עיקר"

קאי על הקב"ה, והמנתק את התורה מן השמים" (היינו שמקבל התורה, אבל אינו מאמין שמהקב"ה היא), אין בזה התוקף דהקב"ה (ובזה אין חילוקים, כנ"ל, ולכן זהו אפי' כשכופר רק ב"אות אחת" בתורה כו', "מחוי במחוג" בלבד, ואפי' תושבע"פ, ועד לתקנות וסייגות שבכל הדורות, שאף הם נכנסים בגדר החיוב "לא תסור מן הדבר גוי", כדברי הרמב"ם בהל' סנהדרין ובהל' ממרים).

וההוראה מכהנ"ל: מחד, אין לותר אפי' על קוצו של יו"ד בעניני תומ"צ. ומאידך – כאשר פוגשים א' מישראל (אפי' זה ש"בשם ישראל יכונה" בלבד), הנה "אל תבט אל מראהו" – יש לקרבו כו', כיון שיש בו "חלק אלקה ממעל ממש", ואפי' בשעת החטא "היתה באמנה איתו" (ואפי' בעבירות הכי חמורות, כדמוכח מזה שהובא הדבר בתניא פכ"ד בהמשך לג' עבירות כו'). ועי"ז נמשך להקב"ה כבן הנמשך לאביו, עד שנעשה "כרעא דאבוה", ויתירה מזו – מציאות האב עצמו, שע"י התורה נעשה חד עם הקב"ה ("ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"), כדברי הגמ' (ב"ב קנט, א): "בן שמכר בנכסי אביו כו' בנו כו' מצי אמר מכח אבוה דאבא קאתינא כו', דכתיב תחת אבותיך יהיו בניך", היינו שה"יורש" עומד תחת ה"מוריש" כאילו קיבל מאבי אביו". ועי"ז נעשה הזולת בעצמו "מחי' מתים", ויתירה מזו – "מחי' חיים", בתוספת חיים וקדושה כו'.

סיכום: ע"י נצחון היצה"ר נעשה "עיר גדולה" – כענין "בית גדול" שע"י תורה ותפלה; חידוש בנוגע למלכות בתורה – כהנהגת יהושפט, ובנוגע לתפלה – כהדין ד"כיון שכרע אינו זוקף"; תוקף

המלכות – מצד הביטול להקב"ה בעניני תומ"צ, "בי מלכים ימלוכו", ומצד תוקף זה – כל המצוות בשוה כו'.

שיחה ה

ענינו של "מלך", והדגשתו בחמשת המבצעים

דובר לעיל (שיחה ד) ש"כל ישראל מלכים הם", ועבודתם – ללחום נגד "מלך זקן וכסיל" ולכבוש "עיר קטנה – זה הגוף". וענין זה שייך ליום ההסתלקות דנשיא ומלך ישראל (אשר "הסתלקות" אין פ' סילוק ח"ו, אלא גילוי ענינו באופן נעלה יותר, ע"ד "סליק יקרא דקב"ה כו'" – אור הסוכב שאינו מתלבש בכלים).

ענין "מלך" דלמטה – בו תלוי מציאות העם כפשוטה, "אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו". וזהו הצד הבלתי רצוי שבזה ("יראת העונש"), אבל ישנו גם למעליותא – ביטול כל המציאות אליו ("מלך פורץ גדר", "אמר מלכא עקר טורא"; משא"כ קודם שמלך – "איש הישר בעיניו יעשה"). ושרשו – ב"מלך" דלמעלה, אשר "כל הנמצאים לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו".

[וזהו הביאור היאך יתכן שמלך דלמטה והשווה למלכות הקב"ה (ובל' חז"ל הרגיל – "משל למלך בודד"), כי – כח ה"מלכות" דלמטה מושרש ונלקח מענינו למעלה. וע"ד הביאור בדברי הרמב"ם ש"עני ה'" וכיו"ב הוא משל כיון ש"אין לו גוף כו'" – דלכא"ו ה"ז משל ב"תורת

אמת" ? אלא – ש"עין" דלמטה מושרשת ב"עין" דלמעלה ("היוצר עין הלא יביט"), ו"רומזת" עלי' (בל' השל"ה – "התורה מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים").]

ובזה מעלה ביחס דעם למלך על יחס בן לאביו – שהבן הוא מציאות בפ"ע ("אביתו ואבית אביו – אביתו קודמת"; אף ש"כרעא דאבוה" הוא), והקשר הוא בכר"כ אופנים (אהבה, יראה, כבוד כו'). משא"כ ב"מלך" – בטלים אליו לגמרי, וביכולתו (מצד ענין ה"מלוכה") לקחת כל נכסי המדינה ואנשי כו' (כמבואר בשמואל א – ח, יא ואילך), והקשר הוא דוקא בענין אחד – יראה וביטול ("שום תשים עליך מלך, שתהא אימתו עליך"). ועד"ז במלך דלמעלה – ביטול נש"י להקב"ה עד לענין דמס"נ כו' (ההיפך מ"אביתו קודמת").

ומצד זה – ב' ענינים במצוות: (א) חילוקי המצוות זמ"ז וגדרן הפרטי (ובנוסח ברכת המצוות – שמה וענינה הפרטי של כל מצוה, "להניח תפילין" וכיו"ב) – מצוה "קלה" (ועד "קלה שבקלות") ומצוה "חמורה" (ועד "חמורה שבחמורות"), ובכל מצוה שכר ועונש לפי ענינה; (ב) "מצוות המלך" (ובל' המכילתא "גזירות") – אשר בזה שוות כולן (ובנוסח ברכת המצוות – הנוסח הכללי ד"מלך העולם כו' וציוונו כו'), וגדרן אחד הוא ("הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה") – ציווי המלך שע"י מתקשר להקב"ה ("העיקר", בל' הרמב"ם), ועונשן אחד הוא – מרידה במלך.

סיכום: ענין ה"מלכות" שייך ליו"ד שבט – הסתלקות נשיא ישראל; תוכן ה"מלכות" –

שמציאות כל אנשי המדינה תלוי במלך ובטילה אליו, ושרש ענין זה – במלכות שלמעלה; החילוק בין יחס בן לאביו (מציאות בפ"ע) ליחס העם אל המלך (ביטול), ומצד זה – ב' ענינים במצות: ענינים הפרטי, והענין הכללי ד"מצוות המלך".

• • •

אמנם, כשם שבמלך דלמטה ישנם ענינים מיוחדים אשר בהם ענין ה"מלכות" הוא בגלוי יותר, דרך "משכמו ולמעלה גבוה מכל העם", משא"כ בעניניו שלמטה מזה אין מלכותו גלוי, (ולכן ישנו הדין ד"מלך ביפיו תחזינה עיניך" – ש"אין רואין אותו ערום" וכו') – עד"ז במלך דלמעלה, שישנם בין המצוות גופא מצוות מיוחדות אשר בהם דוקא ענין המלכות הוא בגלוי – חמשת המבצעים:

מבצע תורה – "מאן מלכי רבנן" (בי מלכים ימלוכו), כמבואר לעיל (שיחה ד). ויתירה מזו – שינוי מציאות העולם ע"י התורה, כדברי הירושלמי עה"פ "לא-ל גומר עלי".

מבצע תפילין – כדברי התוס' (ברכות ו, א ד"ה מי) שהם "כליל" ותפארת ("כתרו של הקב"ה", ענין המלכות; וכדברי המדרש שהקב"ה אינו כמלך בו"ד שאסור להשתמש בכתרו, עד"ה המשל הידוע מאדה"ז על נתינת האבן טובה שבכתר המלך לישראל כו'). וכמ"ש בתרגום עה"פ "ועטרת זהב גדולה" שנאמר במרדכי – דקאי על תפילין (ושייך ל"ויקר – אלו תפילין" שנזכר במגילה). ועוד – על תפילין נאמר "וראו כל עמי הארץ גו' וידאו גו'", שענין היראה שייך למלכות דוקא, כנ"ל.

מבצע מזוזה – כדברי אונקלוס הגר ע"ד מזוזה (ע"ז יא, א): "מנהגו של עולם, מלך בשר ודם יושב מבפנים ועבדיו משמרים אותו מבחוץ, ואילו הקב"ה, עבדיו מבפנים והוא משמרן מבחוץ, שנאמר ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם". היינו, שדוקא אצל הקב"ה ענין המלכות מתגלה בשלימות – שכל מציאות בני המדינה ("מעתה ועד עולם") תלוי בשמירת המלך (שזהו ענין המלכות, כנ"ל).

מבצע בית מלא ספרים – הושווה במדרש לענין "טלית שכולה תכלת", וכנ"ל (שיחה ד) – בענין תכלת נאמר: "תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד", המורה על ענין המלכות, כמ"ש"נ בנוגע למלכות שלמה "וישב שלמה על כסא ה'".

מבצע צדקה – לכא' מציאות ד"עני" היא ההיפך מענין המלכות והרוממות כו', אבל לאמיתו של דבר – אדרבה: מבואר בקבלה שצדקה שייכת לספי' המלכות ד"לית לה מגרמה כלום" (וזהו שרש ענין ה"עניות" דלמטה), וענין זה שייך גם למלך – כי המלך אסור בעשיית מלאכה כו' (ועיקר עסקו רק בהנהגת המלוכה ובקיום תומ"צ), ופרנסתו באה מהעם (ע"ד הדין בכהן גדול – "גדלוהו משל אחיו"), וכמסופר בשלמה – "לשלמה שנים עשר נצבים גו' וכלכלו את המלך גו' חודש בשנה יהי' על האחד לכלכל".

[ובזה ישנו דבר והיפוכו: "מלך לשדה נעבד" – היינו שזקוק ("נעבד") לעבודת השדה (הנעשית ע"י אחרים דוקא); ולאידך, להיותו מלך ביכלתו לקחת כל

אין בזה להחליש כללות המצוות – "נר מצוה" בכלל). וענין נוסף בזה: נתבאר לעיל (שיחה ד) ע"פ פס"ד הרמב"ם, שכל אחד מישראל צ"ל תלמיד חכם כו', ו"תלמיד חכם איקרי שבת" (כדאיתא בזהר, ונרמז בסיפור הגמ' (שבת קיט, א) שכשבא ת"ח אורח ה' כבר מוכן עבורו אוכל ע"ד הכנת אוכל לשבת כו').

סיכום: ישנם ענינים מיוחדים שבהם מודגשת יותר המלכות: תורה – "מאן מלכי רבנן"; תפילין – "כתרו של הקב"ה", "ויראו ממך"; מזוזה – שמירת כל בני המדינה ע"י המלך; בית מלא ספרים – הושווה ל"תכלת" המורה על "כסא הכבוד"; צדקה – ספירת המלכות ד"לית לה מגרמה כלום" (כמלך שאסור לעשות מלאכה בעצמו); נרות שבת – רחבות ד"יין ישן ובשר שמן" (אבל אסור במלאכה ומקבל מאחרים), "שלא ייכשל בעץ ובאבן" ("אשר יוציאם ואשר יביאם")

שיחה ו

הדרן על סנהדרין

כמה טעמים לסיום על מס' סנהדרין דוקא ביו"ד שבט: א) מדובר בסיומה ע"ד "צדיק נפטר מן העולם". ב) כ"ק מו"ח אדמו"ר בחרה ב"חלוקת הש"ס". ויש לבאר שייכותו למס' זו: עסק ופעל בעניני "בין אדם למקום" ו"בין אדם לחבירו", אשר זהו ענין המלך ("אשר יוציאם ואשר יביאם"), ועיקרי דיני המלך הם במס' סנהדרין דוקא (משא"כ בסוטה והוריות: א) רק מיעוטם, ב) המדובר הוא רק ע"ד ענינים בלתי רצויים שנעשו עמהם).

שדה הנצרכת להנהגת המדינה כו' (ואסור לו להיות קטן בעיני עצמו ולנהוג בצמצום כו'). ועד"ז בענין עשירותו: מחד, צ"ל עשיר ומקבל כל צרכיו מהמדינה כו'; ומאידך, "כסף וזהב לא ירבה לו" יותר מצרכי המדינה. וזהו שמצינו בדוד – שבו דוקא היתה ספירת המלכות ממש, "דוד מלך ישראל" (משא"כ שלמה ה' בחי' חכמה שבמלכות, כמבואר בסהמ"צ להצ"צ) – שמחד אמר "עני ואביון אנוכי" (ו"דוד הוא הקטן"), ומאידך נהג בתכלית הרוממות כו'.

מבצע נרות שבת קודש – שבת היא ענין המלכות בזמן (ובזה גופא – לא רק "שבת מלכתא", אלא אף "מלך", כל' אדה"ז בנוגע לסעודה דמוצ"ש – "כמלוה את המלך"). וע"ד הנ"ל בנוגע לצדקה – השבת אסורה במלאכה ומקבלת ("יאכל בשבת") מאחרים ("מי שטרח" דששת ימי החול), ולאידך – צ"ל מאכלים ברחבות, "יין ישן ובשר שמן" כו'. והארת השבת – ע"י הדלקת נר שבת דוקא, אשר עי"ז אכילת השבת הנ"ל היא מתוך תענוג דוקא (כמבואר באחרונים בביאור שייכות מצות נר שבת לעונג שבת, ש"אינו דומה מי שאינו רואה ואוכל למי שרואה ואוכל"). ועוד זאת – ענין נר שבת הוא "שלא יכשל בעץ ואבן" כו', שזהו בדוגמת ענין המלך שתפקידו לסייע כו' – "אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם".

והדגשה מיוחדת בנוגע למצות נרות שבת – שענינה להאיר את כל עניני האדם, ביתו ואכילתו ושתייתו כו', אשר בזה ישנו ענין "נר מצוה" כפשוטו (אבל

והענין בזה – ענין המלכות (שלמעלה מהתורה) בא ע"י התורה גופא (סנהדרין), "בי מלכים ימלוכו" ("מאן מלכי רבנן"), ולכן, ענינו ודיניו של מלך נזכרו בתורה ונתגלו על ידה (וכן במס' סנהדרין – שענינה תורה, ונזכרו בה לאחר הקדמת דיני הסנהדרין דוקא). וכיון שעניני קדושה הם בדיוק, מזה עצמו מוכח שיש בתורה ענין שלמעלה ממלך ג"כ. ודוגמא לזה: (א) מצוות הרוחות ת"ת (למעלה מהתורה), אשר דין זה גופא נתגלה ע"י התורה. (ב) תשובה המתקנת פגם בתורה (למעלה מהתורה), אשר ענין זה גופא נתגלה בתורה.

סיכום: טעמים לסיום על סנהדרין – (א) "צדיק נפטר מן העולם", (ב) שייכת לכ"ק מו"ח אדמו"ר – ענין ה"מלכות" ע"י תורה.

• • •

סיום סנהדרין – מתני': "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם (דעיר הנדחת), שכל זמן שהרשעים בעולם חרון אף בעולם, אבדו רשעים מן העולם נסתלק חרון אף מן העולם". גמ': "מאן רשעים, אמר רב יוסף גנבי. ת"ר רשע בא לעולם חרון בא לעולם שנאמר בבוא רשע בא גם בוז ועם קלון חרפה, רשע אבד מן העולם טובה באה לעולם כו', צדיק נפטר מן העולם רעה באה לעולם כו', צדיק בא לעולם טובה באה לעולם שנאמר זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו". וברש"י: "צדיק בא לעולם פסקה הרעה שנאמר זה ינחמנו".

וצלה"ב:

(א) הקושיא "מאן רשעים" והתירוק דר"י – "גנבי": לכאורה, כבר נת' ריבוי פעמים במס' סנהדרין שרשע היינו העובר על איסור, וכמבואר בסנהדרין בדין "עד רשע" הפסול לעדות, וא"כ: (א) מהי הקושיא "מאן רשעים", (ב) ומהו שתירצו דדוקא "גנבי".

המפרשים ביארו בזה, דכיון שהמשנה קאי בעניני עיר הנדחת צ"ל ד"רשע" כאן הוא בענין השייך לזה, אבל אא"ל דהיינו אנשי עיר הנדחת עצמן, כי מיירי בפסוק ד"לא ידבק גו'" שהוא לאחר שאינם בעולם, ומהו "כל זמן שהרשעים בעולם", וזהו הקושיא "מאן רשעים". וע"ז מתרין ר"י, דהיינו בגונבים מן החרם דנכסי עיר הנדחת. ונק' בשם "גניבה" (אף שלכאור' איסורי הנאה הוא, ולא גניבה מאדם אחר), כדמוכח ממשנה דמס' שמחות: "הגונב את החרם", וכן בכתוב דעכן (שלקח מן החרם דנכסי המלחמה) נזכר גם ל' "גניבה". אבל תירוצם קשה, דהן אמת ששייך ע"ז גם ל' "גניבה", אבל עדיין אין בזה ביאור וטעם למה הוכרח ר"י לשנות מל' הפסוק ולנקוט דוקא בלשון "גניבה", ולא בל' הפסוק ("ולא ידבק", או בל' העיקרי בפסוק דעכן – "לקחו").

(ב) השינוי מהמשנה לברייתא בנוגע ל"רשעים בעולם": במשנה נאמר "חרון אף", ובברייתא – "חרון". וענין זה הוא בודאי בדיוק, כמ"ש הרמב"ם דל' "חרון אף" נאמר דוקא בעניני ע"ז ("למען ישוב ה' מחרון אפו"). והביאור בזה בפשטות, דהמשנה קאי בהמשך לענין עיר הנדחת (ע"ז) ולכן נאמר "חרון אף", ובברייתא נאמר כענין בפ"ע בנוגע לרשעים בכלל,

וטעם הדבר – כי בזמן הברייטא לא הי' חטא ע"ז מצוי, לאחר שביטלו אנשי כנה"ג היצה"ר דע"ז. אבל עדיין צלה"ב מפני מה נאמר "חרון", דלכאורה הול"ל "רעה באה לעולם" (בהיפך מ"רשע אבד מן העולם טובה באה לעולם", וע"ד הלשון בנוגע לצדיק: "נפטר מן העולם – רעה באה לעולם"). ואף בכתוב שהובא ע"ז לא נאמר "חרון" (אלא "בוז").

ג) עפהנ"ל, שהברייטא קאי ברשעים בכלל (ולא בע"ז) – מהו הקשר דברייטא זו למשנה?

ד) בפרש"י על "צדיק בא לעולם": מאי קמ"ל במ"ש "פסקה הרעה", דלכאורה כבר נכלל בדברי הברייטא "טובה באה לעולם", ובכלל מאתיים מנה".

ה) הקשר דסיום המסכתא לתחילתה ע"ד מנין הדיינים בכו"כ דינים כו', "דיני ממונות בג', גזילות וחבלות בג' כו'".

סיכום: הקושיות בסיום סנהדרין – (א) מפני מה נקט ר"י הדוגמא ד"גנבי" דוקא, (ב) שינוי ה' מהמשנה לברייטא ("חרון" ו"חרון אף"), (ג) שייכות הברייטא למשנה, (ד) החידוש בדברי רש"י ("פסקה הרעה"), (ה) הקשר לתחילת המס'.

...

והביאור:

ר"י רצה לקשר בין המדובר במשנה ("רשע" דע"ז), להמדובר בברייטא ("רשע" דכל העבירות), שהממוצע ביניהם הוא – "גנבי" ("רשע" דגניבה), שיש בו מעין דע"ז (אשר מטעם זה יש בו "חרון", מעין "חרון אף" דע"ז, ולא "רעה" סתם) ומעין דכל העבירות:

ובהקדמה, שהוקשה לו בדברי הברייטא "רשע בא לעולם חרון בא לעולם" (דבשלמא בנוגע לעצם הענין, היאך יתכן לומר שנולד ו"בא לעולם" רשע, אף ש"צדיק ורשע לא קאמר" – י"ל: (א) "בא לעולם" אין הכוונה שנולד, אלא שנעשה רשע והרשעות "באה לעולם", (ב) ע"ד דברי הגמרא בנוגע למעוברת שלחשו לה שיהיה כ"הוא ואעפ"כ אכלה, דאף שמותר הדבר ע"פ תורה – נולד העובר רשע, "בטרם אצרך בבטן ידעתך". אבל קשה) – מהו ענין ה"חרון" שישנו בעולם כל זמן שהרשע בעולם, דלכאורה ע"פ תורה מצינו רק שכשעושה מצוות באה ברכה ("אם בחוקתי גו' ונתתי גו'"), וכשעושה עבירות בא ההיפך, אבל מהו ה"חרון" שישנו בעולם כל זמן שהרשע נמצא בעולם (ולא "אבד מן העולם").

והנה, כ' הרמב"ם דגניבה וגזילה אינם בגדר "לאו הניתק לעשה" (כשילוח הקן וכיו"ב), אלא "לאו הניתק לתשלומין". ולכאורה אי"מ, שהרי התשלומין הם מצות עשה ("והשיב את הגזילה גו'"), "שנים ישלם". ומבאר הרגצובי, ד"ניתק לעשה" היינו שחיוב העשה מבטל מציאות ה"לאו" ("ניתק לעשה"), משא"כ בגניבה וגזילה – מעשה הגניבה (ה"לאו") הוא "פעולה נמשכת" בכל רגע, עד לזמן השבת הגניבה, והשבת הגניבה פועלת רק על מכאן ולהבא אבל אינה מבטלת מציאות ה"לאו" שהיתה בכל רגע מעת הגניבה עד עתה (והנפק"מ לדינא – אם משלם כשווי הגניבה בשעת הגניבה או כשווי בשעת התשלומין). ולכן, ב"רשעות" דגניבה – כל זמן שהרשעות

בעולם (שלא השיב את הגניבה), ישנו "חרון" בעולם.

ובזה גניבה היא ממוצע בין ע"ז (שעלי' נאמר במשנה שישנו "חרון אף" בעולם כל זמן שהרשעים בעולם) לכל העבירות, כי בדקות ישנו הענין ד"פעולה נמשכת" בכל העבירות, דכיון שלאחרי העבירה – מחוייב בתשובה בכל רגע (וכפסק אדה"ז באגה"ת כדעת הרמב"ם, שתשובה היא חיוב ומ"ע, ולא כהאומרים שגדר מצוה הוא רק שבאם רוצה לשוב אזי "יתודה בפה"), נמצא, שה"רשעות" היא פעולה נמשכת כל זמן שאינו עושה תשובה. אלא שבגניבה ענין ה"פעולה נמשכת" הוא בגלוי, כי ה"פעולה נמשכת" הוא בנוגע לגניבה עצמה (כל זמן שאינו משיבה), משא"כ בשאר עבירות – הרשעות הנמשכת היא בענין אחר (שאינו עושה תשובה).

אמנם, לכאור' הענין דלעיל ("פעולה נמשכת") ישנו גם בגזילה, כנ"ל, ומפני מה נקט ר"י "גנבי" דוקא. והענין בזה – מבואר בב"ק (עט, ב): "מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזולן (שמשלם כפל וד' וה') כו' זה השווה כבוד עבד לכבוד קונו וזה כו' עשה עין של מטה כאילו אינה רואה כו'", היינו שהוא מבזה "עין של מטה", במה שמסתתר רק מבנ"א ואינו ירא מראיית הקב"ה (משא"כ בגזולן שאינו מסתתר גם מבנ"א). וזהו שהובא בברייתא כאן הכתוב "בא גם בו גו'", דעונשו הוא גם בבזיון, מדה כנגד מדה. וענין זה שבגניבה, שמבזה "עין של מטה", הוא מעין ע"ז – כאילו אין "עין של מטה" רואה כו', וישנו גם בדקות

בכל העבירות – שהרי העובר עבירה ג"כ אינו ירא מראיית "עין של מטה" (משא"כ מבנ"א – מסתתר, וכדברי הגמרא: "שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם כו' כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם").

ועפהנ"ל מובן החידוש (וביאור הברייתא) שבדברי רש"י: כיון שהרשעות היא "פעולה נמשכת" כל זמן שהרשע בעולם, א"כ יתכן לומר שכשהצדיק בא לעולם, הנה אף ש"טובה באה לעולם" – מ"מ, אין הרעה דהרשע פוסקת (וכשם שהוא בצד ההפכי, בנוגע לביאת הרשע לעולם – דודאי הטובה שבאה לעולם ע"י הצדיק אינה נפסקת כאשר בא הרשע לעולם), ואפ"ל ששניהם קיימים יחדיו (ע"ד דברי הגמרא (יבמות עה, ב. עיי"ש) – "באשר משפטו שם פעלו"). וזהו שמחדש רש"י ד(לא זו בלבד ש"טובה באה לעולם", גם) "פסקה הרעה". ומקורו – מהכתוב שהובא בברייתא, כהמשך לשונו: "שנאמר זה ינחמנו" – דענין הנחמה הוא חרטה וביטול דענין הקודם, ולא רק התחלת ענין חדש.

וביאור הקשר לתחלת המס' – ובהקדמה, דהביאור הפשוט בזה הוא, שתיקון עניני רשעות וגניבה ועיר הנדחת וכו' שבסיום המס' ("רעה" שבעולם), הוא ע"י סוגי הב"ד שנמנו בתחילת המס' (עד לעיר הנדחת בב"ד דע"א כו'). והנה, אמיתת ענין הסנהדרין הוא לא רק בתיקון וביטול ה"רעה" ("פסקה הרעה"), אלא – לפעול שמלכתחילה לא תבוא "רעה לעולם", כדאיתא בתדב"א שהיו קושרים עצמם בשלשלאות של ברזל ומחזירין

מלכות – שהוא ענין הצדקה כמבואר לעיל בשיחה ה. המו"ל).

ומובן גם, שכיון שמידי שנה ישנה עלי' ביום היארצייט, שהרי "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעולם הבא, שנאמר ילכו מחיל אל חיל", הרי שישנה עלי' מיוחדת ביום ההילולא הכ"ה, כמבואר בלקו"ת ד"ה שוש אשיש (וכן בתורה אור) ע"ד המעלה שבבחי' "כה", עד שבענינים מסויימים – היא למעלה אף מבחי' "זה" ו"חיי" ("ואמרתם כה לחי").

שיחה ח

תוכן ענין "שירת הים"; ע"ד המנגדים למבצעים כו'

שיעור חומש היומי – ע"ד שירת הים, שאף שענינה הי' בשנת ב'תמ"ח ישנה גם עתה (באמירתה כל יום בתפלה, ובפרט – בזמן קריאתה בתורה מידי שנה.

ענין השירה – כלות הנפש ועבודה שלמעלה ממדידה והגבלה (וזהו ענין אמירתה כל יום בתפלה – לפעול העבודה שלמעלה מטו"ד על כל היום, כמשנ"ת בהאמרא). אמנם, לכאור' בשירה זו יש גם ענין של מדידה והגבלה – הלבשה בריבוי אותיות כו', ולאידך גיסא נאמר "אז ישיר משה (ל' עתיד) – מכאן לתחיית המתים מן התורה" שהוא ענין דבלי גבול?

והביאור: ענין תחיית המתים הוא לנשמות בגופים דוקא, וזהו ענין דשירה

על עיירות ישראל לחזקם כו' (ולכן ב"ד שהרגו א' לז' שנים – וי"א ע' שנים – נק' "קטלנית"). וזהו הקשר ל"דיני ממונות בג'", וכמבואר בגמ' – "אפילו הדיוטות", היינו שלא הוצרכו הסנהדרין עצמם לעסוק בזה. ועוד ענין בזה: הטעם שאי"צ חקירה ודרישה בדיני ממונות (אף שהוקשו לדיני נפשות, "משפט אחד יהי' לכם"), הוא כדי "שלא תנעול דלת בפני לווין" – ש"לוה" מורה על מצב בלתי רצוי ("ואל תצריכנו לידי מתנת בו"ד"), ומנעו ענין זה מלכתחילה. ועוד זאת – ע"י סנהדרין כרבעי נפעל ש"עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות" ! (סנהדרין עא, א).

סיכום: ר"י נקט דוגמא ממוצעת בין המדובר במשנה (ע"ז) למדובר בברייתא (כל העבירות) – גניבה (מעין ע"ז), שהיא "פעולה נמשכת", ויש בה "בזיון" כלפי "עין שלמעלה". והחידוש דרש"י – שבבוא הצדיק אין הפעולה נמשכת. והקשר לריש המס' – מניעת ביאת הרעה מלכתחילה ע"י הסנהדרין.

שיחה ז

חת"ת; מגבית; יום הילולא הכ"ה

נהוג לעורר ע"ד תקנת לימוד חת"ת, ובפרט ביום ההילולא שבו "כל פעולתו אשר פעל" נמצא במצב דעלי' כו'. וכן – ע"ד נתינת מגבית עבור לומדי תורה לשמה, בצירוף שמו להזכירו על הציון לברכה. ורמז לענין הצדקה עתה, ביום ההילולא הכ"ה – כי "ואמרתם כה לחי" קשור עם ענין הצדקה (אולי הכוונה ע"פ המבואר בדרושי חסידות ד"כה" קאי על

ולאח"ז – העבודה "שש שנים תזרע גו" שמונה באים ל"שנה השביעית" (המשכת הענין הכללי בהפרטים), ועד לבחי' "שבת לה" כפרש"י – "שבת בראשית", בחי' גן עדן אשר בו "כחשיכה כאורה" ו"אורה שמשלה ל" שעות".

סיכום: ב"שירת הים" יש דבר והיפוכו – למעלה ממדידה והגבלה (שירה, ובפרט "תחיית המתים") ומלובשת באותיות: המשכת התוקף שלמעלה מטור"ד בפרטי עבודת היום. והו ענין: "אתם נצבים גו' כולכם ראשיכם גו' שואב מימין"; "מבית הכנסת לבית המדרש" ו"הנהג בהן מנהג דרך ארץ; "ויט משה גו" ו"לגזור ים סוף לגזרים".

...

נמצאים בגלות וחושך כפול כו' עד שיש שרוצים לעורר ולחדש המלחמה נגד חסידות (בקשר להפעולות בעניני מיהו יהודי כו'), ועד שרח"ל פוגעים בבחורים ואברכים העוסקים במבצע תפילין כו'. והביאור היחידי לזה שנלחמים בעניני קדושה – שהתפילין (ואולי גם המזוזות) שלהם פסולות! אלא שמלבישים מלחמתם באיצטלא דקדושה. וע"ד הסיפור שאמר לי כ"ק מו"ח אדמו"ר על פלוני שמיחה בי כשנתתי צדקה בלילה אף שאיתא בקבלה להמנע מזה – שמן הסתם הלה אינו נותן צדקה גם ביום...

ועל כן יש להבהיר: אין להכנס לשקו"ט בשום צורה שהיא עם אותם הלוחמים, ו"היה להם אשר להם", זהו ענין שבינם להקב"ה. והדרך היחידית ע"פ שו"ע היא לנהוג כריש הסעיף הראשון – "אל יבוש מפני המלעיגים: להמשיך התעסקות בהפצת היהדות בשליחותי (ובאופן

נשמה, כלות הנפש) המלובשת באותיות (גוף), וכמבואר בהמאמר, שיש להמשיך העבודה דדביקות הכללית שלמעלה מטור"ד – כפתגם אדה"ז "עמך לא חפצתי בארץ, איך וויל זע גארניסט כו'" (שכיון שנתפרסם אלינו בודאי אינו לבטלה, כי "לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה", וה"ז ראי' ש"שמץ מנהו" שייך לכאו"א) – בעבודה דטור"ד ובכל פרטי עבודת היום.

וזהו ענין "אתם נצבים כולכם ראשיכם גו' חוטב עציץ ושואב מימין", שתחלה צ"ל הענין ד"נצבים" בתוקף שלמעלה מטור"ד (בחי' דביקות הנ"ל), ואח"כ המשכתו – תחילה בבחי' "כולכם" (שזהו כבר למטה מדביקות, כי בדביקות והתאחדות אין שייך ל' רבים), ואח"כ גם בהפרטים והחלוקה דבחי' "ראשיכם" ו"שואב מימין". והו"ע "מבית הכנסת (דביקות ד"כעבדא קמי' מרי", ובזה גופא – ישנה אח"כ גם הירידה לפרטי י"ח ברכות) לבית המדרש" ("כולכם"), ואח"כ – "הנהג בהן מנהג דרך ארץ" ("ראשיכם" – במי ש"תורתו אומנתו", ו"שואב מימין" – במי שבבחי' זבולון).

ועד"ז הי' בעת שירת הים בקרי"ס – תחילה ההרמה והגבהה כללית ד"ויט משה את ידו", ואח"כ – ההמשכה לפרטים ד"לגזור ים סוף לגזרים" (י"ב גזרים ל"ב שבטי ישראל כו'). ומקרי"ס באו לארץ ישראל, אשר (כמבואר בהמאמר) – מיד בבואם הי' ענין "שנה השביעית", "כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ שבת לה", הרמה כללית כו' (בלי הקדמת שש שנים – פרטי העבודה),

ד"קול המונה" של קדושה, המבטל "קול המונה של רומי" – עם "טאנק" (וכו') מבלי להתחשב בהמנגדים (וכאילו אינם במציאות, כיון שבאמת אינם במציאות ב"עולם" הקדושה), ואזי תהא – כההבטחה בשם הה"מ – "יד החסידים על העליונה".

ומי שיתחיל להתעסק עמהם – אין לו שייכות עם ליובאוויטש, וכל ששיג בזה הוא לגרות יצרם לנהוג ג"כ כמותו כו', וכאזהרת אדה"ז בבואו מפעטערבורג לנהוג כלפי המנגדים ב"רוח נכאה" כו'. כי הנהגה שאינה ע"פ שו"ע אינה רצוי לעולם, וכמו אתרוג של ערלה שא"א לקיים בו מצוה.

ובנוגע להקושיא – היתכן שישנה מציאות של התנגדות לענין המבצעים, ישנו ע"ז הלימוד מקרי"ס – שאפי' פסל מיכה עבר עמהם את הים, ואעפ"כ נשאר במציאות ד"פסל מיכה" כו'. ועד"ז בנדו"ד – שלאחרי ריבוי שנים מי"ט כסלו עדיין מעוררים ההתנגדות כו'. אבל קושיא זו אינה צריכה להפריע בעבודה, ו"בהדי כבשי דרחמנא למה לך". ואדרבה – בזבז הזמן למלחמה בענינים בלתי רצויים מונע העיסוק ב"עשה טוב".

ולכן, מלכתחילה "סבור וקבל" החירופים שיבואו עי"ז עלי (אף שבודאי אין רוחי נוחה מזה כו'), וימשיכו פעולות

המבצעים, כי – כדברי הצ"צ וביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחותיו – "אנן פעלי דיממא אנן", ובאופן ד"מלכתחילה אריבער". ו"השכם והערב עליהן והם כלים מאליהם", ובמילא – "יתמו חטאים, ולא חוטאים" ח"ו.

ואשרי כל העוסקים במבצעים כו', וננהוג לקשר כל דבר עם ענין גשמי, "ואני המתחיל" – אחלק ב' שטרות של דאלאר ע"י ה"טאנקיסט"ן עבור כל המשתתפים (א' לעשות בו כרצונו, וא' ליתנו לצדקה בשליחות).

שיחה ט

"הכנה לשבת"

ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שיום רביעי הוא כבר הכנה לשבת (שאומרים בו "דעם קליינעם לכו נרננה") – יעשו ההכנות לש"ק מתוך שמחה, ובפרט ל"שבת שירה" הקשורה עם תחיית המתים כו' – "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים". שההכנות לזה – עי"ז שכבר בזמן הגלות אוחזים במצב ד"ביד רמה" (ובמילא "יוצאים ביד רמה" ג"כ), וכהוראה מההתעוררות ע"ד נרות שבת – שמאירים אור השבת קודם השבת, בערב שבת.

לזכות

ר' אליעזר חיים וזוגתו רבקה בתי'

יוצאי חלציהם וכל בני משפחתם שיחיו

לפידות

בוענאס איירעס, ארגענטינא

לעילוי נשמת

הרה"ח התמים תלמיד תו"ת בלויבאוויטש שבלויבאוויטש

ר' אהרן לייב ליין ע"ה ז"ל

בן הרה"ג הרה"ח כו' ר' יהושע הי"ד ז"ל

אב"ד בעשענקאוויץ

בן הרה"ח שו"ב ר' חיים דוד הי"ד ז"ל

בן הרה"ח ר' משה לייב ז"ל

בן הרה"ח המפורסם כו' ר' פרץ חן ז"ל אב"ד טשערניגאב

מגזע חסידי חב"ד ליובאוויטש

נפטר י' שבט תש"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

ע"י יוצאי חלציו

הרה"ת ר' יחיאל מיכל ראסקין – ליין ומשפ'

הרה"ת ר' שלום דובער ראסקין – ליין ומשפ'

הרה"ת ר' חיים דוד ליין ומשפ'

הרה"ת ר' בן-ציון ראסקין – ליין ומשפ'

"יהי זכרו ברוך"

לזכות ולאורך ימים ושנים טובות
ולהצלחה רבה ומופלגה בכל
של ר' יעקב זיסל הלוי בן בלומא
לרגל יום הולדתו כ"ו טבת
ולזכות זוגתו רבקה שתחי'
ויוצאי חלציהם
אילן לייבל יצחק הלוי שיחי'
יאיר מנחם הלוי שיחי'
בנימין יוסף הלוי שיחי'
מיכל שרה חנה שתחי'

לזכות

גיסי היקר והנעלה וכו' וכו'
הרה"ת ר' יוסף יצחק בן גאלדא ליבא שיחי'
לרגלי מלאות לו ששים שנה
לאורך ימים ושנים טובות
ילך מחיל אל חיל בעניניו הפרטיים והכלליים
בגו"ר
וזכות אבותיו מסייעתו